Асоциацията на прокурорите в България представи становище пред Конституционния съд по дело № 2/2026 г.

Асоциацията на прокурорите в България представи писмено становище пред Конституционния съд на Република България по конституционно дело № 2/2026 г., образувано по искане на състав на Апелативен съд – Варна.

С определение от 05.02.2026 г. Конституционният съд допусна за разглеждане искане за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 173, ал. 15 от Закона за съдебната власт, в сила от 21.01.2025 г., която предвижда, че при предсрочно прекратяване или изтичане на мандата на главния прокурор, председателя на Върховния касационен съд или председателя на Върховния административен съд се определя временно изпълняващ функциите, като едно и също лице няма право да изпълнява съответните функции за срок, по-дълъг от шест месеца.

Конституционният съд покани Асоциацията на прокурорите в България да изложи становище по делото, като в определения от съда срок асоциацията представи правен анализ по поставените конституционноправни въпроси.

В становището се посочва, че разпоредбата на чл. 173, ал. 15 от Закона за съдебната власт има устройствен характер, тъй като засяга организацията и функционирането на органи на държавната власт. Поради това тя следва да има действие единствено занапред, без да засяга вече възникнали правни положения.

В подкрепа на тази теза са приведени решения от практиката на Конституционния съд, включително Решение № 14 от 21.12.2010 г. по к.д. № 17/2010 г., в което се приема, че законите с устройствен характер могат да имат действие само напред във времето и не следва да уреждат обществени отношения с обратна сила.

Посочени са и изводите в Решение № 7 от 29.09.2009 г. по к.д. № 11/2009 г., в което Конституционният съд подчертава, че ретроактивното засягане на вече възникнали правни положения е несъвместимо с принципа на правната сигурност и предвидимост, произтичащ от чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Асоциацията на прокурорите в България отбелязва, че поставеният пред Конституционния съд въпрос представлява съществен конституционноправен проблем, свързан с действието по време на законодателни решения, които засягат организацията и функционирането на органите на съдебната власт.

В становището се посочва още, че въвеждането на шестмесечен срок за изпълнение на функциите може да доведе до прекратяване на правомощия по силата на закона, без участие на кадровия орган, който съгласно Конституцията има правомощия да прави предложения за назначаване и освобождаване на главния прокурор.

АПБ обръща внимание и на липсата на достатъчно мотиви към законопроекта, с който е въведена оспорената разпоредба, което възпрепятства възможността да бъде изяснена преследваната от законодателя цел.

В становището се поставя въпросът за съответствието на оспорената разпоредба с основни конституционни принципи, включително принципа на правовата държава, правната сигурност и предвидимост, принципа на разделението на властите и независимостта на съдебната власт.

Настоящото становище представлява професионален правен анализ, изготвен в рамките на експертната дейност на Асоциацията на прокурорите в България и представен пред Конституционния съд по негова покана.

Асоциацията на прокурорите в България счита, че подобни въпроси следва да се решават в рамките на конституционните процедури и чрез задълбочен правен дебат.

11 Март 2026